

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 435
van **ELKE SLEURS**
datum: 22 april 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Coronacrisis - Eerstelijnszones

De hervorming van de eerstelijnszorg in Vlaanderen is volop bezig. Daartoe behoort ook de verdere ontwikkeling van de eerstelijnszones. Vlaanderen en Brussel tellen zo 60 eerstelijnszones. In deze coronatijden hebben deze zones zich echter ook in sneltempo moeten aanpassen.

Zo werden op niveau van de eerstelijnszones bijvoorbeeld dienstoverschrijdende cohortteams opgericht. Er werden concrete werkingsafspraken gemaakt waarmee vanaf donderdag 16 april 2020 van start is gegaan. De diensten voor gezinszorg en de thuisverpleging hebben zich zodanig georganiseerd dat ze de COVID-19-patiëntenstroom kunnen opvangen in gescheiden cohortzorg-teams, waarbij een vaste equipe verzorgenden en een vaste equipe thuisverpleegkundigen exclusief instaan voor de zorg en ondersteuning bij personen die besmet zijn met COVID-19 of door de huisarts als potentieel besmet beschouwd worden. Nieuwe (vermoedelijk) COVID-19-positieve patiënten die gezinszorg of thuisverpleging nodig hebben, moeten aangemeld worden via een provinciaal 0800-nummer (COVID-19-cohortzorglijn). Dit nummer is 24 op 24 en 7 op 7 bereikbaar voor zorgverleners en voorzieningen. Zo hebben onder meer de ELZ Schelde-Leie en de ELZ Gent zich georganiseerd.

1. Heeft de minister zicht op de (overige) eerstelijnszones die hun werking hebben aangepast aan deze coronatijden? Zijn er specifieke problemen gesignaleerd? Indien ja, van welke aard? Graag wat uitleg.
2. Kan de minister nog goede voorbeelden van samenwerkingen opnoemen die de eerstelijnszones hebben opgezet zoals bijvoorbeeld de oprichting van een centraal meldpunt door de ELZ Kemp en Duin voor artsen en verpleegkundigen die mensen thuis met corona bezoeken?
3. Zal de aanpak van de coronacrisis door de verschillende eerstelijnszones geëvalueerd worden met het oog op een mogelijke tweede besmettingsgolf?

ANTWOORD

op vraag nr. 435 van 22 april 2020

van **ELKE SLEURS**

1. De voorlopige zorgraden zijn nog niet erkend dus we kunnen nog niet echt spreken van een 'aangepaste werking'. Wat wel duidelijk is, is dat bijna alle eerstelijnszones samenwerkingen hebben opgezet en/of versterkt tussen zeer verschillende partijen in de regio om deze crisis het hoofd te bieden.

Het duidelijkste voorbeeld is de samenwerking tussen zorg, welzijn en lokale besturen voor de oprichting van de schakelzorgcentra. Omdat dit snel moest kunnen gebeuren, werd via de gouverneur en de provinciale en lokale noodplancoördinatoren een structuur opgezet waarbij één of meerdere eerstelijnszones samenwerken. Doordat de voorzitter van de voorlopige zorgraad een belangrijke actor was in de stuurgroep van deze schakelzorgcentra, werd de samenwerking tussen verschillende eerstelijnszones extra versterkt. In het kader hiervan gaven zij rechtstreekse ondersteuning aan de eerstelijnsactoren maar ook aan de ziekenhuizen.

Voor de bijkomende rol van afstemmer vraag- en aanbod in de regio werd de expliciete vraag gesteld om per eerstelijnszone op zoek te gaan naar één of meerdere personen die de gerapporteerde noden kon koppelen aan het bestaande aanbod in de regio. Dit is een opdracht die volledig past in (toekomstige) opdrachten van de zorgraadmedewerker. In de meeste eerstelijnszones kon dan ook snel een coördinator worden gevonden.

Er werden geen grote problemen gemeld.

2. Ik zal voorbeelden per provincie geven maar dit is slechts een greep uit de goede praktijken. Het is de bedoeling dat onze partnerorganisatie, het Vlaams Instituut voor de Eerste lijn, hierover ten gepaste tijde een uitwisseling kan voorzien in hun lerend netwerk.

Antwerpen: De eerstelijnszones die betrokken zijn bij het schakelzorgcentrum in Geel, Baldemore en Zuiderkempen, organiseerden elke week een overleg (zoomsessie) met de woonzorgcentra uit hun regio. Voorbeelden van genomen acties:

- omdat er veel vragen kwamen naar persoonlijke beschermingsmiddelen, werd er samen met de lokale besturen een groepsaankoop gestart, gebruik makend van de aankoopcentrale van één van de gemeentebesturen;
- ze hebben een eigen ondersteuningsteam voor psychosociale ondersteuning opgezet, om de verschillende woonzorgcentra op dat gebied verder te helpen.

Deze werkwijze hebben ze uitgebreid naar de andere residentiële zorgvoorzieningen in hun regio, bijvoorbeeld voorzieningen voor personen met een handicap of voor jeugdhulpverlening, met wie ze nu nog minder vertrouwd zijn, omdat die niet betrokken zijn bij de eerstelijnszone.

Limburg Binnen de eerstelijnszones Kemp en Duin werden 'persoonlijke beschermingsmiddelen voor zelfstandige hulpverleners verdeeld via groepsaankopen op eerstelijnszone-niveau. Ook cohortzorg werd daar sterk gestimuleerd en de goede praktijken hierover werden gedeeld tussen de thuisverpleegkundigen. Precaire thuissituaties konden worden gemeld via een centraal oproepnummer en de goede praktijken die belangrijk waren om interdisciplinair te delen, werden in een corona-update-nieuwsbrief opgenomen.

West-Vlaanderen. Tussen de eerstelijnszones Oostende-Bredene, Houtland en Polder, WE40, Brugge en Oostkust, werd snel een afstemmer vraag-en aanbod benoemd vanuit de SEL Brugge. Zij hadden, ondanks hun uitgestrekte regio, reeds een goed op elkaar afgestemde werking en willen dat behouden. Daarnaast werd de feedback van

de 5 eerstelijnszones op een gestructureerde manier verwerkt door een bijkomende rol toe te kennen aan een beleidsmedewerker. Zij zorgde ook voor een transparante feedback naar het Agentschap Zorg en Gezondheid.

Oost-Vlaanderen: De voorzitters van de eerstelijnszones Dender en Scheldekracht waren de rol van afstemmer vraag en aanbod in hun regio ver vooruit. Ze zorgden steeds voor een transparante communicatie naar alle actoren in hun regio en waren daarbij zeer toegankelijk. Het aanbod dat ontwikkeld werd vanuit het schakelzorgcentrum werd gekoppeld aan het bestaande aanbod in de regio waardoor een accuraat antwoord op de bestaande noden kon gegeven worden.

Vlaams Brabant: In eerstelijnszone Zennevallei werd een schakelzorgcentrum opgericht om de grote capaciteitsproblemen in de eerste- en tweede lijn op te vangen. Door het sterke netwerken van de lokale coördinator konden de patiënten opgevangen worden in de woonzorg-centra mits extra ondersteuning van het schakelzorgcentrum. Bovendien werden er financiële afspraken gemaakt met de lokale besturen voor eventuele meerkosten op te vangen. Zij hebben gepioneerd op vlak van aanklappende zorg en ondersteuning.

3. Voor de twee fase is het inderdaad nuttig om de eerstelijnszones te bevragen om te bekijken hoe zij hun rol hebben kunnen opnemen. Zoals reeds aangegeven is vooral hun rol in de afstemming tussen vraag en aanbod belangrijk omdat deze rol ook na deze crisis belangrijk blijft. Ook andere goede praktijken moeten worden gedeeld zodat de samenwerking in de eerste lijn verder wordt versterkt bij en tweede besmettingsgolf.